

مجمع هیئت ثارات الحسین (ع) دروازه نو

تهران قدیم را دروازه‌های متعددی احاطه کرده بود. یکی از این دروازه‌ها، دروازه نو بود که در محل میدان محمدیه فعلی (اعدام سابق) قرار داشت. این سوی دروازه، شهر کوچک تهران قرار داشت که از همان ابتدای آن تکیه و سالها بعد مسجدی خودنمایی می‌کرد. افراد محله با تأسیس تکیه‌ای در خیام شمالی اول بازار دروازه نو به سال ۱۳۳۰ قمری به صورت هفتگی و در ایام محرم و صفر و دیگر ایام عزای اهل بیت (ع) گرد هم جمع می‌شدند و عاشقانه می‌گریستند و در ایام شادی آل‌الله صادقانه شادمانی می‌کردند. تکیه، محل تجمع اهالی بود که در آن غمها و شادیهای خود را قسمت می‌کردند و با تشریک مساعی ضمن برپایی مجالس و محافل دینی به حل و فصل مشکلات یکدیگر می‌پرداختند. شانزده سال بعد (۱۳۴۶ قمری) در محل تکیه مسجدی تأسیس شد که تاکنون به فعالیت خود ادامه می‌دهد. امامت جماعت مسجد برعهده آقاسید ابوالحسن طالقانی پدر آیت‌الله سید محمود طالقانی بود. خانواده طالقانی تا سال ۱۳۵۷ در این مسجد هر صبح جمعه دعای ندبه برگزار می‌نمودند. جلسات هفتگی هیئت ثارات الحسین (ع) از زمان تشکیل تا شصت سال پیش به صورت سیار و در منازل برگزار می‌شد و از سال ۱۳۲۳ شمسی شبهای دوشنبه در مسجد محمدیه منعقد می‌گردد. البته در جریان ممنوعیت عزاداری در دوره رضاخان جلسات هیئت مخفیانه تشکیل می‌شد و در ایام محرم نیز در خارج از شهر در محل کوره‌پزخانه‌های موجود در پایین خیابان خیام مخفیانه به سینه‌زنی و عزاداری می‌پرداختند. در سال ۱۳۵۵ مسجد محمدیه مورد بازسازی و تعمیرات اساسی قرار گرفت. امروزه به علت تغییر بافت مسکونی محله به تجاری، مسجد نیز در مجموعه بازار تهران قرار دارد.

در حوزه فعالیت‌های فرهنگی و دینی، مسجد محمدیه و هیئت ثارات الحسین (ع) در سه رده سنی کودکان، نوجوانان و بزرگسالان فعالیت داشته و ضمن برپایی عزاداری و دیگر مراسم مذهبی به آموزش قرآن و بیان احکام و... نیز می‌پرداختند. هیئت ثارات الحسین (ع) غیر از جلسات هفتگی در مسجد محمدیه که در شبهای دوشنبه منعقد می‌گردد در دهه اول محرم و دهه آخر صفر و ایام شهادت و ولادت ائمه اطهار (ع) مراسم ویژه‌ای برگزار می‌نماید. شرکت در امور خیریه و عام‌المنفعه یکی دیگر از فعالیت‌های هیئت ثارات الحسین (ع) می‌باشد. مؤسسين هیئت ثارات الحسین (ع) عبارتند از: آقاسید ابوالحسن طالقانی، حاج آقا شمس واعظ، حاج جلیل....

وعاظ معروفی که در این هیئت سخنرانی می‌کردند عبارت بودند از: حاج شیخ محمود نجفی، حاج ابوالحسن مدرسی، حاج آقای لنکرانی، حاج آقا جلال طالقانی، حاج آقامیر باقری و حاج شیخ احمد کافی. مرحوم کافی از ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۳ واعظ رسمی

تابلوی قدیمی مجمع ثارات الحسین دروازه نو

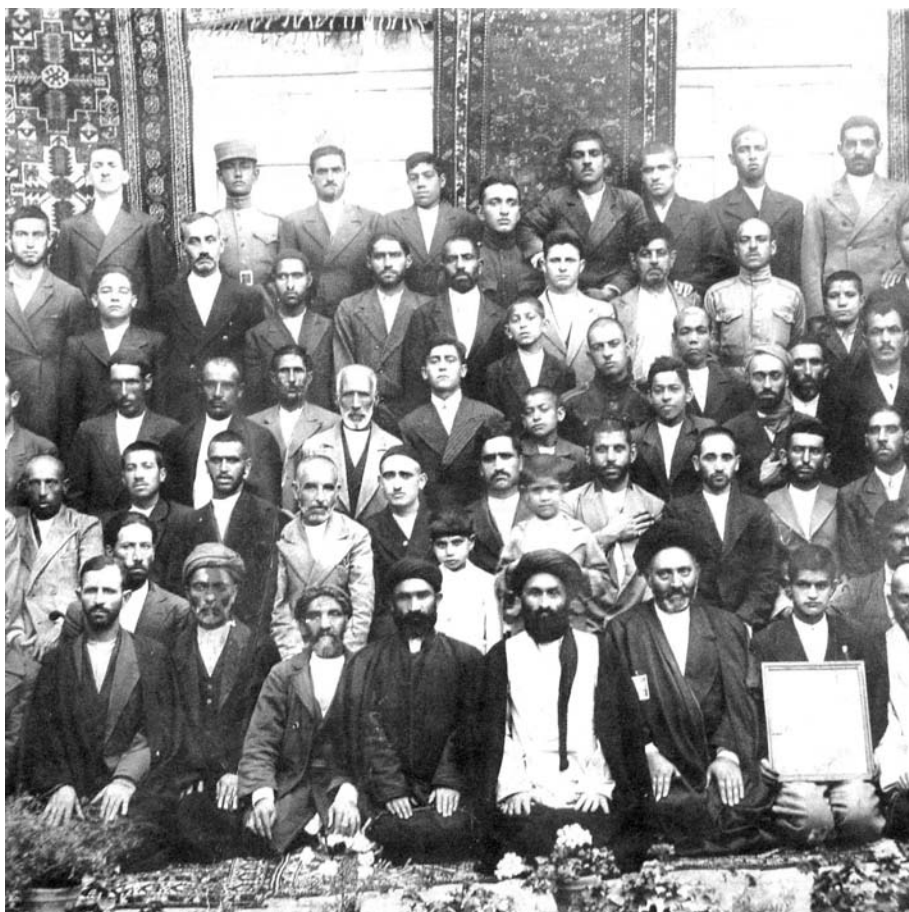
این هیئت بود.

مداحان رسمی هیئت نیز در طی ۶۰ سال اخیر عبارت بودند از: مرشد ابوالقاسم، حاج حسن ارضی (عموی حاج منصور ارضی). نظامت هیئت نیز در ۶۰ سال اخیر به ترتیب برعهده حاج آقا شمس، حاج مهدی ارضی و قاسم فهیمی بوده است. هیئت ثارات الحسین (ع) در زمره هیئتهای قدیمی تهران است و همچنان به سبکهای اصیل و قدیمی عزاداری و سینه زنی وفادار می باشد. در روزهای تاسوعا و عاشورا دسته هیئت در بازار تهران حضور یافته و همراه با سایر هیئتها به عزاداری می پردازد. بنابر اظهار یکی از اعضای هیئت، این اولین هیئتی بود که از بلندگو استفاده کرد و به همین جهت در بین هیئتهای تهران معروف شد.^۷

۷. اطلاعات مربوط به هیئت ثارات الحسین (ع) دروازه نو توسط حاج احمد عبدالمجیدی در اختیار نگارنده گذاشته شد.

اعضای هیئت ثارات الحسین دروازه نو در دوره قاجار

اعضای هیئت ثارات الحسین دروازه نو در ۱۳۰۷ شمسی
ردیف اول: نفر چهارم آقا جلال طالقانی

اعضای هیئت فارات الحسین دروازه نو در ۱۳۳۱ شمسی
 ردیف اول از راست: ۲. آقای قائمی ۳. شیخ مهدی رحیمی ۴. حاج شیخ محمود نجفی

اعضای هیئت ثارات الحسین دروازه نودر ۱۳۳۷ شمسی؛ ردیف اول نشسته از چپ: ۱. حاجی آقامعمار ۲. آقاشیخ غلامرضا ۳. شیخ احمد ۴. آقاسید اذانگو ۵. آقاشیخ محمود نجفی ۶. آقاسید جلال طالقانی ۷. حاج شیخ لنگرانی (پیش‌نماز) ۹. حاج حسن ارضی ۱۰. مهدی غلامعلی ۱۱. آقاصفا ردیف دوم از چپ: ۱. آقامرتضی ۲. آقاشازده (قاری قرآن) ۳. مهدی عباس ۴. حاج احمد ۵. شیخ مهدی (قاری قرآن) ۶. مهدی حسین ۷. مهدی عباس ۸. آقا عبدالله ۹. حاج جلیل ۱۱. عبدالله ۱۲. ایروانی، ردیف سوم از چپ: ۲. حاج مهدی ارضی ۲. قاسم معمم ۶. مهدی یدالله ۷. کاظم نیک‌نژاد ۸. مهدی گودرزی ۹. پورکاوه ۱۰. محمدحسن شمیرانی ۱۳. علی شمیرانی ۱۴. بهرام‌زاده ردیف چهارم از چپ: ۱. صلاحی ۲. خرم ۳. رازدان ۴. ایروانی ۶. مظفری ۷. سید محمد ۸. احمدی ۱۰. ارباب‌زاده ۱۱. مهدی اصغر ۱۲. سید حسن ۱۳. مرشد ابوالقاسم ردیف پنجم: ۱. خوش‌لسان ۵. نیک‌نام ۶. مهدی حسن ۷. موحدنیا ۸. محمدعلی ۱۰. محمدعلی ۱۱. مهدی‌قلی مظفری

هیئت متحده تهرانیان ارض اقدس

حدود یکصد سال پیش، تهرانیهایی که به عشق مجاورت سلطان عشق در ارض اقدس، مشهد مقدس زندگی می‌کردند مجالس هفتگی و روضه‌خوانی خود را به طور پراکنده در مجاورت بارگاه ملکوتی ثامن‌الحجج(ع) برقرار می‌کردند و بر مصیبت اهل بیت(ع) می‌گریستند و در شادی آنان شادمانی می‌کردند. تلاش برای به دست آوردن مکانی ثابت، در ۱۳۲۸ قمری آنان را به نزد فرزندان حاج عبدالوهاب زرگر متولیان حسینیة محله گود حسام‌الدین واقع در خیابان تهران مشهد رهنمون شد. سالها قبل، حاج عبدالوهاب زرگر مالک تیمچه‌ای در مجاورت حرم امام رضا(ع)، محلی را در گود حسام‌الدین به عنوان حسینیة و جهت تعزیه‌داری سیدالشهدا(ع) وقف نموده و در آن مکان تکیه‌ای احداث نمود. مرور زمان موجب فرسودگی ساختمان تکیه گود حسام‌الدین شد. در ۱۳۲۸ قمری آقا محمدحسین خیاط از سوی خود و برادرانش آقا محمدرضا و آقا علی‌اکبر فرزندان حاج عبدالوهاب زرگر اجازه داد که سینه‌زنان تهران حق دارند تا زمانی که تکیه وجود داشته باشد در آن محل عزاداری نمایند. هیئت متحده تهرانیان ارض اقدس نیز تعهد داد که به آبادانی تکیه مبادرت ورزد. پس از مدتی عزاداری در محل مزبور با تخریب محل تکیه به علت فرسودگی مدتی جلسات هیئت در ایام سوگواری با برپایی چادر در آن محل برگزار می‌شد، اما بعد از شهریور ۱۳۲۰ ساختمان جدیدی در آن محل احداث شد که تا زمان اجرای طرح توسعه حرم رضوی(ع) فعالیت حسینیة و هیئت در آنجا دنبال می‌شد. به این ترتیب تا آستانه انقلاب اسلامی حسینیة تهرانیها در نزدیکی حرم مطهر محل تجمع عشاق اهل بیت(ع) برای عزاداری شد. محل جدید حسینیة تهرانیها هم‌اکنون در خیابان خاکی مقابل خیابان آیت‌الله آخوندخراسانی در نزدیکی گنبدسبز قرار دارد.

جلسات هیئت تا قبل از شهریور ۱۳۲۰ در مناسبتهای مذهبی منعقد می‌شد و از آن به بعد تاکنون به صورت هفتگی ابتدا در خانه‌ها و سپس در محل حسینیة در شبهای دوشنبه برگزار می‌شود.

وعاظ مشهور حسینیة تهرانیها عبارت بودند از حاج شیخ محمود حلبی، حاج شیخ شمس، حاج آقای انصاری، حاج آقا نصراللهی. در جلسات هفتگی هیئت که در منازل منعقد می‌شد حاج آقای کظیمی از تجار آهن برای حاضرین سخنرانی می‌کرد.

مداح معروف و قدیمی هیئت فردی به نام مولوی بود. در ایام سوگواری اعضای هیئت به صورت منظم و دسته‌جمعی و سینه‌زنان به حرم شریف رفته و پس از عزاداری در صحن رضوی(ع) به حسینیة باز می‌گشتند. نظامت هیئت برعهده حاج اسماعیل ناظم تهرانی بود. در دوره رضاشاه عزاداری بر سیدالشهدا و اهل بیت(ع) ممنوع شد. در آن

سالهای سیاه که حکومت اجازه اشک ریختن در رثای آل الله (ع) و تجمع به عاشقان اهل بیت (ع) نمی داد، مؤمنان مخفیانه در خانه ها جمع شده و توسط آقایان مروج و نصرالهی به عربی روضه خوانده می شد و در خفا بر مظلومیت سیدالشهدا و ائمه اطهار اشک می ریختند. اعضای کم سن و سال هیئت در این روزها موظف به نگهبانی در کوچه ها بودند تا جلسات از حمله مأموران تأمینات مصون بماند. در روزهای تاسوعا و عاشورا که اوج دلتنگی شیعه در عزای سالار شهیدان می باشد برخی از مؤمنان به محلات بیرونی شهر مقدس مشهد نظیر خواجه مراد و کوه سنگی می رفتند و در بیابانها به خواندن زیارت عاشورا و سینه زنی می پرداختند. وسایل عزاداری هم از ترس توقیف آنها توسط مأموران تأمینات در منزل اعضای هیئت از جمله منزل حاج آقای منتظری پنهان می شد.^۸

۸ اطلاعات مربوط به هیئت متحده تهرانیان ارض اقدس در مصاحبه نگارنده با آقای حاج احمد منتظری به دست آمد.

اعضای هیئت متحده تهرانیهای ارض اقدس در ایام محرم؛ ردیف اول: نفر چهارم حاج اسماعیل نیک
(منتظری)، نفر پنجم حاج محمدحسن نفر ششم: حاج مقدسیان، ردیف بالا داخله حجله: سمت راست
بتول منتظری دختر حاج اسماعیل سمت چپ محمد منتظری پسر حاج محمدحسن خرازی

اعضای هیئت متحده تهرانیهای ارض اقدس مشهد

اعضای هیئت جان ناران ابوالفضلی در تکیه هیئت متحده تهرانهای ارض اقدس

اعضای هیئت متحده تهرانیهای ارض اقدس

اعضای هیئت متحده تهرانیهای ارض اقدس

ردیف جلو: نفر سوم حجت الاسلام حاج سید یحیی اسلامبولچی، نفر چهارم حجت الاسلام حاج شیخ کاظم دامغانی، نفر پنجم آیت الله زاده میلانی،
 نفر ششم آیت الله سید هادی میلانی، نفر هفتم آیت الله قمی، نفر هشتم حجت الاسلام انصاری، نفر نهم حجت الاسلام علم الهدی، نفر دهم حجت الاسلام
 خراسانی، نفر یازدهم حاج سید احمد احمدی، نفر دوازدهم آقای نخعی، نفر سیزدهم حاج قاسم رحمانی، نفر چهاردهم حسین معتمدتجار

اعضای هیئت متحده تهرانیهای ارض اقدس